

NOWA DYREKTYWA RAMOWA W SPRAWIE ODPADÓW

Adam Erechemla

odpady

Ramowa Dyrektywa Rady 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów¹ została wprowadzona w związku z koniecznością harmonizacji prawa, ponieważ w niektórych państwach członkowskich istniały już ramowe regulacje prawne, dotyczące gospodarki odpadami. Dyrektywa ta została zmieniona dwukrotnie w 1991

nowej dyrektywy,³ udoskonalającej Dyrektywę 75/442, optymalizującej jej przepisy, przy zachowaniu podstawowej struktury i kluczowych zapisów. Tekst ten, po zmianach, został przyjęty jako Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów.⁴

Zasadniczym celem dyrektywy, jest nadal ochrona zdrowia ludzi i środowiska przed szkodliwymi skutkami gospodarczo odpadami. Definicje przyjęte przez nową dyrektywę różnią się od przyjętych przez Dyrektywę 75/442. Pierwotne definicje były zmieniane przez akty zmieniające Dyrektywę 75/442.

Wyłączenia z zakresu nowej dyrektywy są tożsame z wprowadzonymi Dyrektywą 91/156/EWG i dotyczą zanieczyszczeń gazowych, odpadów radioaktywnych, powydobywczych, niektórych rolniczych, ścieków i zdetonowanych materiałów wybuchowych, jednakże tylko w przypadku, gdy są one objęte inną legislacją. Przewidziano możliwość ustanowienia nowych dyrektyw, regulujących gospodarowanie poszczególnymi kategoriami odpadów.

Dyrektywa za obowiązki państw członkowskich uznaje:

- wspieranie zapobiegania lub ograniczania produkcji odpadów i szkodliwości, procesów stosowanych w celu uzyskania surowców wtórnych i wykorzystania odpadów jako źródła energii,

- podejmowanie środków w celu zapewnienia, że postępowanie z odpadami nie zagraża zdrowiu ludzkiemu, a metody lub procesy nie szkodzą środowisku,
- podejmowanie środków zakazujących niekontrolowanego postępowania z odpadami i zapewniające, że każdy posiadacz odpadów przekazuje je punktowi zbierania lub przedsiębiorstwu odzysku lub unieszkodliwiania.

Nowa dyrektywa utrzymuje również – wprowadzony Dyrektywą 91/156/EWG – obowiązek współpracy między państwami, w niezbędnym zakresie, w procesie tworzenia zintegrowanej, wspólnotowej sieci urządzeń do unieszkodliwiania odpadów, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Sieć ma doprowadzić do samowystarczalności Wspólnoty w zakresie unieszkodliwiania odpadów. Biorąc pod uwagę warunki geograficzne i potrzeby specjalne, państwa mają również osiągnąć samowystarczalność w tym zakresie. Sieć powinna umożliwić unieszkodliwianie odpadów blisko miejsca wytwarzania i zapewnić wysoki poziom ochrony środowiska i zdrowia publicznego.

Państwa mają obowiązek wyznaczenia organu odpowiedzialnego za realizację dyrektywy. Organ ten zobowiązany jest do sporządzenia co najmniej jednego planu gospodarki odpadami, odnoszącego się jak dotychczas do rodzaju, ilości i pochodzenia odzyskiwanych i unieszkodliwianych odpadów, szczegółowych uzgodnień ich dotyczących, wymogów technicznych oraz miejsc i urządzeń do unieszkodliwiania. Konieczne jest zapobieganie przemieszczaniu

Foto: Jacek Zysk

roku, a następnie w 1996 i w 2003 roku. Niektóre z tych zmian dotyczyły jedynie załączników. Dla zachowania jasności i zrozumiałości, tekst Dyrektywy 75/442 powinien więc zostać ujednolicony. Konieczne stało się też, w celu zapewnienia pewności prawnej, ustalenie wspólnej, unijnej terminologii oraz zdefiniowanie niektórych pojęć. Pewne zagadnienia wyjaśniły orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Nowe podejście wprowadziła strategia tematyczna w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu² i należało określić je w ramach wiążącego aktu prawnego. W tym celu Komisja Europejska zaproponowała tekst

odpadów, niezgodnie z planem odpadów. Oczywiście, nadal jest konieczne uzyskanie zezwolenia na prowadzenie procesów unieszkodliwiania i odzysku. Zakłady zobowiązane do uzyskania zezwolenia prowadzą odpowiednie rejestry, które muszą udostępniać organowi odpowiedzialnemu za realizację dyrektywy. Państwa mogą żądać prowadzenia rejestrów również od wytwórców. Z obowiązku uzyskiwania zezwolenia mogą być zwolnione zakłady i przedsiębiorstwa unieszkodliwiające swoje odpady oraz zajmujące się odzyskiem. Nie dotyczy to odpadów niebezpiecznych. Zwolnienie może być stosowane, po wcześniejszym przyjęciu przez właściwe organy zasad dotyczących działalności, ustanawiających rodzaje i ilość odpadów oraz warunki zwolnienia. Jest przy tym wymagane, aby rodzaje i ilość odpadów oraz metody unieszkodliwiania lub odzysku nie zagrażały zdrowiu ludzi i nie szkodziły środowisku. Właściwe organy prowadzą rejestr zwolnionych zakładów lub przedsiębiorstw. Wymogowi uzyskania zezwolenia nie podlegają przedsiębiorstwa zbierające i transportujące odpady oraz sprzedawcy i pośrednicy. Podlegają one rejestracji. Państwa określają zarówno procedury wydawania zezwoleń, jak i udzielania zwolnień. Dyrektywa nie zawiera żadnych przepisów w tym zakresie. Wymieniono jedynie elementy, które obejmować ma, w szczególności, zezwolenie na unieszkodliwianie: rodzaje i ilość odpadów, wymogi techniczne, środki bezpieczeństwa, miejsce unieszkodliwiania i metodę przetwarzania. Należy przyjąć, że analogiczne elementy musi zawierać zezwolenie na wykonywanie odzysku. Przedsiębiorstwa i zakłady wykonujące gospodarkę odpadami, w tym zwolnione z obowiązku uzyskania zezwolenia, podlegają okresowym kontrolom.

Zgodnie z zasadą zanieczyszczający płaci koszty unieszkodliwiania ponosi posiadacz, który przekazał

odpady punktowi zbierania lub poprzedni posiadacz albo wytwórca odpadów.

Co trzy lata Komisja publikuje sprawozdanie wspólnotowe dotyczące realizacji dyrektywy, opracowane na podstawie sprawozdań państw. Państwa przekazują też Komisji teksty podstawowych przepisów, implementujących implementujących dyrektywę. Dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po opublikowaniu i uchyla Dyrektywę 75/442/EWG.

Nowa dyrektywa nie zawiera wielu przepisów proponowanych we wniosku Komisji, który był ujęty w Programie Kroczącym Komisji, dotyczącym uaktualniania i upraszczania dorobku wspólnotowego oraz jej programie prac i prawodawstwa.⁵ Z proponowanych – w załączniku do wniosku – 39 artykułów, ostatecznie zostało 22. Nie włączono do dyrektywy i nie uchylono dyrektyw: 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych i 75/439/EWG w sprawie olejów odpadowych, co było proponowane. Nie zdefiniowano „przetwarzania” i „recyklingu”. Nie wprowadzono też proponowanego rozdziału „Koniec fazy odpadu”, który określał, kiedy odpad przestaje być odpadem. Dyrektywa 2006/12/WE w dużym stopniu zachowała brzmienie Dyrektywy 75/442/EWG, będącej jednym z pierwszych wspólnotowych aktów środowiskowych. O ostatecznym kształcie nowej dyrektywy zdecydowała polityka upraszczania otoczenia regulacyjnego. Wydaje się jednak, że Komisja nie powiedziała jeszcze ostatniego słowa w zakresie ramowego określenia gospodarki odpadami i powróci do nieprzyjętych elementów proponowanych we wniosku.

Adam Erechemia

¹ Dz.U. Dz 194 z 25.7.1975, s. 39.

² COM(2005) 666 końcowy z 21. 12. 2005.

³ COM(2005) 667 końcowy z 21. 12. 2005.

⁴ Dz.U. L 114 z 27.4.2006, s. 9.

⁵ WP 05 2004/ENV/001.

ekoSerwis

- Od 1 lipca 2006 r. na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Gdyni umieszczane są karty informacyjne przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, a realizowanych na terenie Gdyni. Szczególnie dotyczy to informacji związanych z ochroną środowiska, gospodarką wodną, gospodarką odpadami i tzw. zrównoważonym rozwojem. Obowiązek publikowania powyższych informacji wynika z wejścia w życie 29 czerwca 2006 r. przepisów implementujących Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska do ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr. 62/2001 poz. 627). Do tej pory w internecie publikowane były tylko informacje o przedsięwzięciach mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Od 1 lipca można znaleźć na stronach internetowych pełną informację o decyzjach podejmowanych w Urzędzie Miasta Gdyni, a dotyczących oddziaływania na środowisko. Informacje powyższe umieszczane są na portalu internetowym Centrum Informacji o Środowisku www.ekoportal.pl. Portal ten powstał w ramach projektu Phare „Wzmacnianie ochrony środowiska”, zaś Urząd Miasta Gdyni jako jedyny w województwie pomorskim (i jeden z 30 w kraju) uczestniczył w jego współtworzeniu.

- Pilotażowy program badający wpływ biopaliw stosowanych w pojazdach komunalnych na jakość

cd. na str. 29